

Planter

Sådan destrueres overvintrende efterafgrøder

Det er vigtigt at nedmulde eller nedvisne overvintrende efterafgrøder tidligt. Især rajgræs kan være svær at destruere. Derfor bør der være mindst 2-3 uger fra nedmuldning eller evt. nedvisning af en efterafgrøde af rajgræs, før du sår din hovedafgrøde i foråret.

Manual Opdateret Kl. 09:01

Tidlig og grundig nedmuldning er især vigtig i meget vinterfaste efterafgrøder som rajgræs, rødsvingel, engrapgræs, vinterraps, cikorie og vintersæd. Behovet for tidlig nedmuldning gælder også kraftige korsblomstrede efterafgrøder der ikke er udvintret fuldstændigt, da de fortsat kan optage kvælstof i frem til destruktion.

Hvis tidspunktet for nedmuldning/nedvisning udsættes til sent på foråret kan efterafgrøder begynde at vokse igen, og bruge af vinterneadbøren, hvilket i tørre forår kan medføre udfordringer med fremspring af vårsæden. Det kan også føre til at efterafgrøden mere eller mindre tømmer jorden for kvælstof om foråret, og at kvælstoffet dermed vil blive frigivet for sent i vækstsæsonen. Det er vigtigt med en grundig og tidlig nedmuldning af de overvintrende efterafgrøder, for at mineraliseringen af kvælstoffet i efterafgrøderne kan komme i gang og blive frigivet, så hovedafgrøden kan udnytte det. Den hurtigste mineralisering og eftervirkning af kvælstof opnås, når efterafgrøden indarbejdes i jorden.

Tidligere forsøg har vist, at rug som efterafgrøde kan give udbyttetab i efterfølgende vårbyg. Derfor anbefales det at være ekstra opmærksom på tidlig destruktion, hvis du har kraftige efterafgrødemarker med rug i ren bestand eller i blandinger, hvor rug dominerer.

Teknikker til nedmuldning af efterafgrøder

Den rette metode til at stoppe væksten af en efterafgrøde afhænger af arten, og skal derudover tilpasses jordbearbejdningsstrategien på den enkelte ejendom og de maskiner, der er til rådighed. Pløjning eller nedvisning og efterfølgende harvning er sikre metoder til at stoppe væksten i efterafgrøden og få ryddet op i ukrudt og spildkorn.

Der kan dog være mange argumenter for en mere skånsom jordbearbejdning, og i så fald kan tidlig nedvisning med glyphosat være tilstrækkelig. Glyphosat er helt nødvendig til nedvisning af græsefterafgrøder og overvintrende ukrudt, hvor man ikke pløjer. Ønsker man i olieræddike eller andre korsblomstrede efterafgrøder at undgå glyfosatprøjtningen, kan der hentes inspiration fra udenlandske erfaringer med såning direkte i en efterafgrøde. Med den rette såteknik er det en reel mulighed.

Afgrøderesterne på over aden tilfører udover gødningsværdi en vis effekt mod ukrudt ved at dække for ny fremspiring af ukrudtsplanter. Effekten er i sagens natur størst, hvis der sås med en såmaskine, der er egnet til strip-till eller no-till – altså en såmaskine der udfører begrænset jordbearbejdning.

Ved store mængder af afgrøderester skal man ved såning med skiveskær være ekstra opmærksom på risikoen for den såkaldte "hair-pinning" – altså at skiveskærene trykker afgrøderester ned i jorden, som således ligger under kernerne med dårlig fremspiring til følge.

Du skal være opmærksom på, at overlevende græsukrudt og stort overvintrende tokimbladet ukrudt normalt ikke kan bekæmpes effektivt i den etablerede afgrøde. Derfor skal efterafgrøder af olieræddike eller anden korsblomstret art være fri for ukrudt, hvis man hverken benytter glyphosat eller pløjning. Vær især opmærksom på, at der ikke må være græsukrudt, som uden bekæmpelse vil starte en opformering, som går hurtigt ved pløjefri dyrkning.

Kvik og tokimbladet rodukudt er ikke i tilstrækkelig vækst tidligt om foråret, så glyphosat bliver transporteret ned i udløberne. Rodukudt må derfor bekæmpes i afgrøden, før høst eller i stub/efterafgrøde om efteråret.

Læs også:

- [IPM og pløjefri dyrkning](#)

Se [videoen om såmaskiner til direkte såning](#)

Glyphosat mod græsefterafgrøder

Hvor græsefterafgrøden skal pløjes ned, vil det ofte være hensigtsmæssigt at nedvisne efterafgrøden i sammenfuringer og hjørner, hvor pløjningen vender planter op igen eller ikke kan dække græsset fuldstændigt. Det er vigtigt at få indstillet ploven, så græsset kommer ned i fuen og ikke bliver trukket op ved såbedstilberedning.

Til nedvisning af rajgræs anvendes 540-720 g glyphosat pr. ha. Rødsvingel, andre svingler og engrapgræs kan nedvisnes med 1080-1440 g glyphosat pr. ha. I rødsvingel er vist, at tromling lige før sprøjtning øger effekten.

Glyphosat i korsblomstrede efterafgrøder

Selv om olieræddike og andre korsblomstrede efterafgrøder efter milde vintre kan have grønne stængler i foråret, vil få af planterne kunne tåle jordbearbejdningen i forbindelse med tilberedning af såbed, og pløjning vil som oftest være en tilstrækkelig destruktion. Glyphosat kan dog være nødvendigt ved meget græsukrudt på svære lerjorde, hvor pløjning er vanskeligt at udføre. I marker med græsukrudt bør overvejes at nedvisne sammenpløjninger, hvor det kan være vanskeligt helt at dække ukrudtet.

Hvis efterafgrøden ikke er sunket helt sammen, vil det være svært at ramme græsukrudt i bunden. Langsom kørsel med 150-180 l vand pr. ha vil øge nedtrængningen, og er et acceptabelt kompromis i forhold til at glyphosat har højere effekt med lav vandmængde.

Skulle enkelte planter skyde igen, er olieræddike og gul sennep lette at bekæmpe samtidig med den almindelige ukrudtsbekæmpelse i kornafgrøderne. Hvis du skal have afgrøder, hvor bekæmpelse af eventuel genvækst af olieræddike ikke er mulig, kan olieræddiken nedvisnes med 720 g glyphosat pr. ha.

Publiceret: 13. februar 2020
Opdateret: 04. februar 2021

Vil du vide mere?

Nanna Hellum Kristensen

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug